

Organisatorisk beretning til DFs generalforsamling 2011

1. Generelt

Generelt har det været et godt år for Danmarks Forskningsbiblioteksforening.

Den store omlægning af medlems- og kontingentstrukturen er gennemført uden væsentlige problemer og har ikke medført nævneværdigt medlemstab for så vidt angår institutionelle medlemmer, idet en mindre nedgang overvejende skyldes fusionerne i sektoren. I denne sammenhæng er det en glæde, at IVA har besluttet sig til at indtræde eller genindtræde som institutionelt medlem.

For så vidt angår de personlige medlemmer, er der en markant nedgang, som kun i mindre omfang er kompenseret ved aktiverede personlige medlemskaber.

Foreningen bør nok i de kommende år følge udviklingen i denne form for medlemskab og eventuelt vurdere, hvor interessant den er for de enkelte medarbejdere: hvis den enkelte medarbejder allerede er omfattet af sin institutions medlemskab, er adgangen til at kunne stemme på generalforsamlingen som personligt medlem så interessant nok til, at medarbejderen også aktiverer et personligt medlemskab?

Arrangementerne har været velbesøgte, ikke mindst vinterinternatet, der havde et rekordhøjt antal deltagere. Vi kan i denne sammenhæng glæde os over samarbejdet med DEFF, der har sponsoreret de internationale foredragsholdere såvel til vinterinternatet som til dette årsmøde.

Vore samarbejdsrelationer med andre organisationer og institutioner udvikler sig fornuftigt, og DF søger herigennem at øve indflydelse på de overordnede processer, der har betydning for FFU-bibliotekerne. Som årene går, bliver det påfaldende, hvor lidt konkret samarbejde DF har med den store danske biblioteksorganisation, Danmarks Biblioteksforening, og der bør nok – ikke mindst fra vores side – arbejdes for at udvikle dette samarbejde. Herudover har der været drøftelser om samarbejde med forskellige mindre biblioteksorganisationer, og der bør måske skabes mulighed for formelle samarbejdsrelationer i form af associeringsaftaler.

I beretningsperioden har REVY primært konsolideret konceptet, som blev introduceret i 2010. Men med DFs ny medlemsstruktur fulgte også en ny udsendelsesmodel, så alle medarbejdere ved medlemsinstitutionerne nu modtager REVY gratis via institutionen. Derved blev REVYs oplag fordoblet og når ud til mange flere. Ved årsskiftet blev redaktionsgruppens profil samtidig ændret, så den frem for at koordinere og indsamle artikler, nu fokuserer på - i samarbejde med forfatterne - at redigere artiklerne.

Udviklingen af DFs hjemmeside med nyt layout og nyhedsfunktion og bibliotek af – mestendels – udenlandske rapporter om forskellige forhold af betydning for FFU-bibliotekerne er blevet positivt modtaget af medlemmerne. Især glæder bestyrelsen sig over, at der indtil nu i år har været 4.600 downloads af de indlagte rapporter.

Endelig har DF i år gennemført to undersøgelser. Den ene var Christian B. Knudsens undersøgelse af de store forskningsbibliotekers udvikling på e-bogsområdet. Rapporten fik titlen DFs e-bogsbarometer 2011, og vi vil gerne fortsætte arbejdet dermed i 2012, hvis forskningsbibliotekerne fortsat vil medvirke.

Den anden var undersøgelsen af FFU-bibliotekernes økonomi, som Peter Flodin har gennemført for DF og berettet om i eftermiddag. Tak til Christian og Peter for deres indsats.

DFs bestyrelse vil i øvrigt gerne bruge DF-samarbejdet til at gennemføre andre undersøgelser om emner af fælles interesse, men det er klart, at vi skal være nøgterne i vores vurdering af bibliotekernes praktiske muligheder for at medvirke til den slags undersøgelser.

I årets løb kom bestyrelsen i den ejendommelige situation, at et medlem af personlige grunde måtte udtræde, og at der ikke var valgt suppleant. Der står intet i foreningens vedtægter om en sådan situation, og bestyrelsen valgte i denne situation at supplere sig midlertidigt indtil den kommende generalforsamling, d.v.s. i dag. Til gengæld har vi nu udvirket, at der er opstillet mindst en kandidat mere til bestyrelsesvalget institutionelle hhv. personlige medlemmer, således at der bliver en suppleant i begge grupper, og vi vil invitere de to suppleanter til at deltage i bestyrelsesmøderne (uden stemmeret). Det er i øvrigt nok også foreningsmæssigt sundt, at medlemmerne årligt får mulighed til via en afstemning at forholde sig til bestyrelsens sammensætning.

Afsluttende skal jeg blot meddele, at den samlede skriftlige organisatoriske beretning vil blive lagt på DFs hjemmeside en af de nærmeste dage ...

... og så: rette en hjertelig tak til alle dem, der på den ene eller den anden måde har arbejdet med og for DF i det forløbne år. Jeg vil også gerne rette en særlig tak til Hanne Dahl for en velfungerende sekretariatsfunktion.

2. Aktiviteter

Fora/netværk

Foreningens fora/netværk er en kerneaktivitet i foreningen. Arrangementerne skærper vidensniveauet og styrker samarbejdet på tværs af bibliotekerne. Bestyrelsens forventning om én temadag eller ét større arrangement hvert år pr. forum/netværk er endnu ikke opfyldt, idet der er afholdt en 2 dages konference og 2 temadage er planlagt i indeværende år. Arrangementerne skal så vidt muligt fordeles over kalenderåret samtidig med at traditioner fastholdes. Bestyrelsen følger udviklingen.

Ændrede forudsætninger for bibliotekerne mærkes i arbejdet med forum/netværk. Færre medarbejdere løser flere opgaver, men det er samtidig essentielt, at der fortsat kan afholdes væsentlige arrangementer, workshops og konferencer om brændende temaer. Det sker kun ved, at der fortsat er medarbejdere, som med engagement og overskud agerer, samt biblioteker der fortsat i passende omfang giver tid og rum til det faglige engagement.

I foreningen findes ved beretningsårets afslutning 5 fora:

1. Forum for Brugeruddannelse,
2. FORFRA - FORum for Fjernlån, Reference og Accession,
3. Forum for Registrering samt
4. Forum for Elektroniske Ressourcer.
5. NEFUS – NETværk for ForskningsUnderstøttende Services

Der er afholdt 2 fællesmøder for fora ved næstformand Eli Greve, kontaktperson til foreningens faglige fora, sammen med foreningens sekretær. Fællesmøderne uddyber samarbejdet med fora.

Bestyrelsen er meget opmærksom på, at foreningens fora skal afspejle moderne biblioteksvirksomhed og indbyder alle, som ønsker etablering af nye fora til at kontakte foreningen med forslag. Foreningens ændrede vedtægter åbner mulighed for etablering af fora af f.eks. institutionelt tilsnit.

Det er blandt de personlige medlemmer, at foreningen rekrutterer medlemmer til ovenstående fora, og traditionelt har indsatsen i disse grupper været et bærende element for foreningen. En bestyrelsespost i et forum kan være chancen for at få en platform til at yde en indsats inden for et område, man særligt brænder for evt. med den sidegevinst, at en synlig indsats i et forum kan være karrierefremmende.

De i fora regi afholdte arrangementer havde et fint fremmøde og gav alle overskud.

Arrangementer

Der er afholdt følgende arrangementer:

Danmarks Forskningsbiblioteksforening har i beretningsåret afholdt 2 konferencer og 1 medlemsarrangement, som bestyrelsen har været ansvarlig for:

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings årsmøde 16.-17. september 2010 blev holdt på Comwell Roskilde og havde temaet: " Biblioteket – et centrum for læring?". Der var 111 deltagere til årsmødet.

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings vinterinternatmøde 27.-28. januar 2011 på Klarskovgaard ved Korsør havde temaet: "Spræng siloerne. E-bøger og integreret søgning i det digitale forskningsbibliotek". Der var 150 deltagere i vinterinternatmødet.

Februarmøde 15. februar 2011 " Har vi brug for arkiver i en digital verden?" Foredrag ved Asbjørn Hellum, Rigsarkivar og chef for Statens Arkiver. Arrangeret i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek. Der var 55 deltagere.

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings faglige fora har planlagt og arrangeret en række møder og temadage i beretningsåret:

Forum for Brugeruddannelse afholdt temadag 3. november 2010 på CBS "Samarbejde om vejledning – vejen til en lettere vejledningsproces?" Der var 55 deltagere

FORFRA afholdt 26.-27. maj 2011 Fjernlånskonference på Hindsgavl. Der var 100 deltagere i konferencen.

3. Medlemskampagnen

Den nye struktur for medlemskab af DF betød, at bestyrelsen måtte iværksætte en medlemskampagne både rettet imod institutionerne og medarbejderne.

Aktiviteterne omfatter følgende:

- Der er udsendt breve til alle institutionsmedlemmer og personlige medlemmer
- Medlemsundersøgelse med fokus på medlemmernes forventning gennemføres 2011/2012
- Formanden kontaktede de øvrige foreninger indenfor forsknings-, fag- og uddannelsesbiblioteker omkring fremtidigt samarbejde

Disse aktiviteter er blevet understøttet af arbejdet med at udvikle hjemmesiden og anvendelse af sociale medier (Facebook).

Medlemmer er grundlaget for Danmarks Forskningsbiblioteksforening. Uden et økonomisk fundament fra medlemmerne eksisterer foreningen ikke – og på den baggrund er strukturen for medlemskab ændret.

Det er det institutionelle medlemskab, der nu bærer foreningen og i langt mindre grad det personlige medlemskab. I flere år er antallet af personlige medlemmer faldet, og det betød, at indtægterne til foreningen faldt – ret dramatisk. Den nye struktur for medlemskab er efter en tæt dialog med i sær de største universitetsbiblioteker på plads. Det er i sær de største biblioteker, som har mærket en kontingentstigning, medens de mindre biblioteker har stort set status quo.

Hvordan er det så gået med medlemstallet siden vedtagelsen af ny kontingentstruktur på generalforsamlingen i 2010?

Antallet af institutionsmedlemmer er gået fra 113 til 95, men det skal ses i sammenhæng med fusioner og sammenlægning af biblioteker på universiteter, fakulteter samt professionshøjskoler m.fl. Der er således forskydninger i størrelsen af kontingent, som delvis udligner det lavere antal institutions-medlemmer. Indtægterne fra kontingentet svarer stort set til det, der er budgetteret med i regnskabet. Kassereren vil på generalforsamlingen redegøre for udviklingen af kontingent set i forhold til de nye kontingentsatser og kategorier.

Aktivering af det personlige medlemskab er ikke helt slået igennem, idet det er gået fra 488 til 382 (87 personlige medlemmer og 295 aktiverede personlige medlemmer). Dog er der kommet 83 helt nye personlige medlemmer (aktiverede), og det tegner til, at vi har fået fat i kategorien 'ikke medlemmer'.

<u>Medlemskategori</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
Institutionsmedlemmer	113	95
Personlige medlemmer	488	87
Aktiveret personligt medlemskab		295 (heraf 83 helt nye medlemmer)

Der er ikke tvivl om, at en opfølgning til såvel biblioteker (institutionsmedlemmer) som en kampagne for at aktivere det personlige medlemskab er nødvendig.

Bestyrelsen har planlagt en medlemsundersøgelse med fokus på medlemmernes forventninger til foreningen. Den gennemføres i 2011/2012 og skal danne grundlag for aktiviteter i foreningen, som er af værdi for biblioteker og biblioteksansatte.

Formanden har været aktiv med at netværke til foreninger i bibliotekssektoren. Der har været drøftelser med foreninger i folke- og forsknings-, fag og uddannelsesbiblioteker. Emnerne har drejet sig om fremtidigt samarbejde, netværk, fusion, associeringsaftaler og andre spørgsmål af fælles interesse. Der er ikke indgået egentlige aftaler med andre foreninger på nuværende tidspunkt.

Konkret drejer det sig om følgende organisationer:

Danmarks Biblioteksforening

Bibliotekarforbundet

Professionshøjskolernes Ledernetværk

Bibliotekschefforeningen

DFID – Foreningen for Information og Dokumentation

GAEB - Gymnasie-, Akademi- og Erhvervsskolernes Biblioteksforening

LSF – Lederforum for Special- og Forskningsbiblioteker

4. Hjemmeside/facebook

I bestræbelserne på at intensivere den digitale kommunikation med medlemmerne og møde dem på flere platforme, revitaliserede DF tilbage i midten af februar sin hjemmeside dfdf.dk samtidig med, at man oprettede en side på Facebook.

Nyt på hjemmesiden var bl.a. et rapportarkiv og et øget flow af nyheder fra biblioteksverdenen. Rapportarkivet har været en stor succes med i alt ca. 4.600 downloads fordelt på de 49 rapporter, der i skrivende stund er lagt op. Topscorer er DFs egen rapport '*DF's ebogsbarometer 2011*' med 366 downloads. Anden mest downloadede rapport er *Peer Review in Academic Promotion and Publishing: Its Meaning, Locus, and Future* fra Center for the Study for Higher Education med 352 downloads.

På nyhedssiden har foreningen postet 95 nyheder fra ind- og udland siden revitaliseringen samtidig med, at det nu er muligt at abonnere på nyhederne via RSS Feeds. Siden medio februar har der været små 22.000 besøgende på www.dfdf.dk og antallet er steget støt med ca. 400 flere besøgende måned for måned.

Foreningens Facebook-side, www.facebook.com/dfbib, har i skrivende stund 376 'likes', og der bliver postet ca. 3 – 5 nyheder/links på foreningens wall om ugen. Disse er sammenlagt blevet klikket på ca. 42.000 gange.

dfdf.dk er stadig foreningens centrale kommunikationsplatform, og det er her de seriøse nyheder bliver lagt, mens Facebook skal betragtes som et supplement til hjemmesiden, hvor der er plads til de lidt mere skæve indslag. Hvis du har ris eller ros, ideer eller forslag til hjemmeside eller Facebook, så skriv til DFs web-redaktør Christian Lauersen, cula@kb.dk.

5. REVY

I beretningsperioden er der udkommet 6 enkeltnumre (nr. 5 og 6 – 2010 & nr. 1, 2, 3 og 4 – 2011). Alle numre er udsendt rettidigt, dvs. i 1. uge af udgivelsesmåneden.

Hvert nummer har haft et fast pageflow bestående af 24 sider: Q&A (side 3), petit (side 12-13), fotoreportage (side 14-15), annoncer (side 6 og 19), foreningsnyt (side 22-23), bagsideleder (side 24) samt annoncer (side 6 og 19). Dertil en række artikler, typisk 5 stk. pr. nummer, dvs. side 4-5, 7, 8-11, 16-18 og 20-21.

Oplag og udsendelse

Frem til årsskiftet 2010/2011 blev REVY udsendt til alle institutions- og foreningsmedlemmer enkeltvist, trykt i et oplag på 1000 stk.

Fra 2011 ændrede DF kontingent- og medlemsstruktur, hvorfor REVY fra og med nr. 1 i 2011 i trykt form blev udsendt samlet til alle medarbejdere ved den enkelte medlemsinstitution. Dermed steg oplaget til 2000 stk. pr. nummer. Der har været eksempler på langsom intern postfordeling, men håbet er, at der primært er tale om startvanskeligheder.

Derudover er alle numre af REVY offentliggjort rettidigt som web-tidsskrift på "issuu.com/revy" og som Open Source tidsskrift på "dfrevy.dk".

Redaktion mv.

I udgivelses 2010 fungerede en redaktionsgruppe, som bl.a. var udpeget geografisk: René Steffensen (CBS Bibliotek), Christian Lauersen (Københavns Kommunebiblioteker / Det Kongelige Bibliotek), Thomas Kaarsted (Syddansk Universitetsbibliotek) og Mai Aggerbeck (VIA Bibliotekerne).

Erfaringen var, at der i mindre grad var behov for redaktører, der formidlede artikler til den ansv. redaktør, og i højere grad var behov for redaktion af de enkelte artikler - i dialog med forfatterne. Redaktionsgruppen blev derfor fra 2011 ændret til at bestå af 3 redaktører, René Steffensen, ansvarshavende mv. (CBS Bibliotek), Claus Rosenkrantz Hansen, artikelredigering (CBS Bibliotek) og Thomas Kaarsted, artikelredigering og korrekturlæsning (Syddansk Universitetsbibliotek).

Nr. 4 / 2011 var årets temanummer og havde direktør Erland Kolding Nielsen, Det Kongelige Bibliotek, som gæsteredaktør. Emnet var "nationalbiblioteker".

Grafisk design af alle 6 enkeltnumre er udført af Henrik Dybdahl.

Indhold

Artikler og indlæg mv. har været et mix af modtagne og rekvirerede artikler. Der er i perioden afvist 3 egentlige artikler/forslag. Alle trykte artikler er redigeret af REVYs redaktion.

Emner (artikler incl. bagsideleder, excl. Q&A, petit, fotoreportage, foreningsnyt):

Digitalisering af kulturarv (6); E-bøger (3); E-ressourcer (3); Fusioner (3); DEFF-projekter og -studieture (3); DEFF-strategi (3); Forsknings- og forskerservice (2); Databrønd (2); Undervisning (2); Brugerbehov/-undersøgelser (2); Open Access (1); Crowdsourcing (1); Worldcat (1); Forskningsdata (1); Integreret søgning (1); Tablets (1); Småtryk (1); Netarkivering (1); Biblioteksstrategi (1); Universitetsbiblioteksfunktion (1); Informationsspecialister (1); Bibliometri (1).

Ophav (artikler incl. bagsideleder, excl. Q&A, petit, fotoreportage, foreningsnyt):

Universitets-, fakultets- og institutbiblioteker (12); Det Kongelige bibliotek (7); Statsbiblioteket (7); Firmaer, konsulenter, o.l. (5); Styrelsen for Bibliotek & Medier (4); Professionshøjskoler – biblioteker (2); Privatbiblioteker (1); IVA (1); Universiteter og højere læresteder (1).

6. Samarbejdsrelationer

Nationalt samarbejde

Det nationale samarbejde har rettet sig mod Danmarks Forskningsbiblioteksforenings traditionelle samarbejdspartnere:

Styrelsen for Bibliotek og Medier

Foreningens næstformand Eli Greve (indtil 31.12.2010) og formand Michael Cotta-Schønberg (efter 1.1.2011) har i beretningsåret repræsenteret Danmarks Forskningsbiblioteksforening i Biblioteksrådet (2 møder) med hhv. kasserer Susanne Dalsgaard Krag (indtil 31.12.2010) og kasserer Gert Poulsen (efter 1.1.2011) som suppleant.

Helle Brink fra Statsbiblioteket har som repræsentant for FORFRA FORum for Fjernlån, Reference og Accession (og med ansvar for koordinering og orientering til Danmarks Forskningsbiblioteksforenings øvrige fora) repræsenteret Danmarks Forskningsbiblioteksforening i Biblioteksfagligt Udvalg for bibliotek.dk (2 møder).

Biblioteksparaplyen

Danmarks Forskningsbiblioteksforening er repræsenteret i Biblioteksparaplyen ved foreningens næstformand Eli Greve og formand Michael Cotta-Schønberg. Der har været afholdt 2 møder i Biblioteksparaplyen i denne beretningsperiode. Samarbejdet i Biblioteksparaplyen er højt prioriteret i Danmarks Forskningsbiblioteksforening, og foreningen deltager derfor så vidt muligt i arbejdet med såvel formand som næstformand.

Harald v. Hielmcrone fra Statsbiblioteket repræsenterer fortsat Biblioteksparaplyen og dermed også Danmarks Forskningsbiblioteksforening i arbejdet med implementeringen af EU's direktiv om ophavsret i den danske lovgivning. Dette sker bl.a. gennem EBLIDA Copyright Expert Group. Harald v. Hielmcrone repræsenterer ligeledes Biblioteksparaplyen i copyright spørgsmål i IFLA-sammenhænge.

Biblioteksparaplyen har i det forløbne år ud over at sikre samarbejde og vidensdeling bl.a. beskæftiget sig med følgende emner: Den generelle bibliotekspolitiske situation, copyright herunder forældreløse værker, lov om pligtaflevering, KL's digitaliseringsstrategi, internationalt arbejde generelt.

Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA)

Bestyrelsesmedlem Susanne Dalsgaard Krag har repræsenteret Danmarks Forskningsbiblioteksforening i Biblioteksskolens Bruger- og Aftagerudvalg vedrørende Masteruddannelsen i Biblioteks- og Informationsvidenskab.

Internationalt samarbejde

Det internationale samarbejde er en vigtig del af Danmarks Forskningsbiblioteksforenings virke. Danmarks Forskningsbiblioteksforening er medlem af en række internationale organisationer, og foreningen har tradition for at være stærkt engageret i nordisk, europæisk og international virksomhed specielt IFLA, LIBER og EBLIDA.

IFLA

Danmarks Forskningsbiblioteksforening er via medlemskontingentet i IFLA efter bestyrelsens valg medlem af følgende IFLA-sektioner: "Academic and Research Libraries", "Document Delivery and Resource Sharing", "Information Technology", "Management of Library Associations" samt "Information Literacy".